

Jalokultajäkälä

Skuggorangelav
Caloplaca lucifuga

Uhanalaisuusluokka (IUCN): äärimmäisen uhanalainen (CR)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Jalokultajäkälä kasvaa ohuina harmaina laikkuina osittain kasvualustaansa sisällä. Sen pinnalla on runsaasti keltaisia tai ruskeanoransseja, pieniä ja pyöreitä röpelöisiä muodoitelmia, jotka antavat kasvustolle kultamaisen ulkonäön. Laji on pienikokoinen ja vaikeasti havaittava. Jalokultajäkälällä ei ole havaittu kotelomaljoja.

Elinympäristö ja levinneisyys

Jalokultajäkälä kasvaa yleisimmin vanhojen tammien kaarnalla. Muualla sitä on tavattu myös mm. hevostastanjalla ja pihlajalla. Jalokultajäkälä kasvaa rungolla usein varjoisissa kohdissa, joissa kilpailu elintilasta on vähäisempää. Kasvupaikat voivat olla lehdesniityillä, pihoissa, puutarhoissa, puistoissa tai jalopuulehdoissa. Suomessa lajia on tavattu vain Varsinais-Suomesta ja muutamalta paikalta Länsi-Uudeltamaalta.

Nykytila ja uhkatekijät

Jalokultajäkälä vaatii pitkän vanhojen jalopuiden, mielellään tammien, jatkumon. Sitä uhkaavat metsien hakkuut ja kulttuuriympäristöissä rakentaminen. Osa esiintymistä ei ole suojelun piirissä.

Hoitosuositukset

Erityisesti suojeltavan jalokultajäkälän kasvupaikka rajataan metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Lähialueen eri-ikäiset tammet ja muut jalot lehtipuut säästetään.

Lähteet

- Arup, U., Ekman, S., Kärnefelt, I. & Mattson, J.-E. (toim.). 1997. Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige. SBF-förlaget, Lund. 276 s.
- Tuukki, E. & Puolasmaa, A. 1994. Jalokultajäkälän (*Caloplaca lucifuga*) suojelusuunnitelma. Turun yliopisto, Biologian laitos/Kasvitiede I. 5 s + 1 liites.